

มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา

Course Specification

0116441 ภูมิศาสตร์ท้องถิ่น

Local Geography

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศ

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2565

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา

0116441 ภูมิศาสตร์ท้องถิ่น

3(3-0-6)

Local Geography

สภาพท้องถิ่น ลักษณะทางกายภาพ ประชากร เศรษฐกิจและสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นกับสภาพแวดล้อม ศึกษาประเด็นปัญหาในท้องถิ่น

Locality; physical characteristics, population, economic and social; relationships between the livelihood of the local people and the environment; studying an issue in local areas

2. ประเภทของรายวิชา

- ☐ ศึกษาทั่วไป
- ☐ วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน
- ☐ วิชาเอกบังคับ
- ☒ วิชาเอกเลือก
- ☐ วิชาโท
- ☐ วิชาเลือกเสรี

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา อาจารย์นิชาภัทร เพชรแก้ว
อาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิชาภัทร เพชรแก้ว

4. ปีการศึกษา/ ภาคการศึกษา/ กลุ่มผู้เรียน

ปีการศึกษา 2568 ภาคเรียนที่ 1/ นิสิตภูมิศาสตร์ชั้นปีที่ 4 นิสิตสาขาอื่นๆ และนิสิตตกค้าง

5. สถานที่เรียน

อาคาร 13 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

6. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

29 พฤษภาคม 2568

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้/มีความสามารถ/สมรรถนะที่ต้องการด้านต่าง ๆ

- 1.1 ทราบถึงลักษณะทางกายภาพ ประชากร เศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น
- 1.2 สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นกับสภาพแวดล้อม และประเด็นปัญหาในท้องถิ่นโดยใช้องค์ความรู้ทางภูมิศาสตร์
- 1.3 สามารถประยุกต์องค์ความรู้ทางภูมิศาสตร์ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหในท้องถิ่นได้

2. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์สภาพและสถานการณ์ของท้องถิ่น และประยุกต์องค์ความรู้ทางภูมิศาสตร์ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหในท้องถิ่นได้

หมวดที่ 3 ลักษณะการดำเนินการ

1. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

ภาคบรรยาย	ภาคปฏิบัติ	การศึกษาด้วยตนเอง
จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ 3x 15 สัปดาห์	จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ 0x 15 สัปดาห์	จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ 6x 15 สัปดาห์

คำชี้แจง : ภาคการศึกษาคิดเป็นไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์

2. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์และช่องทางที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1	บทนำ - ความหมายและความสำคัญของ ภูมิศาสตร์ท้องถิ่น - แนวคิดและขอบเขตของการศึกษา ภูมิศาสตร์ท้องถิ่น - องค์ประกอบหลักในการศึกษาภูมิศาสตร์ ท้องถิ่น	3	0	กิจกรรม 1.บรรยาย 2.ให้นิสิตแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ท้องถิ่นของตนเอง สื่อที่ใช้ power point	อ.นิชาภัทร
2	ลักษณะทางกายภาพของท้องถิ่น - ที่ตั้งและอาณาเขต - ลักษณะภูมิประเทศ - ลักษณะภูมิอากาศ - ทรัพยากรธรรมชาติ - ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม	3	0	กิจกรรม 1.บรรยาย 2.ให้นิสิตร่วม อภิปรายลักษณะ กายภาพของท้องถิ่น ของตนเอง สื่อที่ใช้ power point	อ.นิชาภัทร
3	ประชากรและการตั้งถิ่นฐาน - โครงสร้างและพลวัตประชากร - การกระจายตัวและความหนาแน่น ของประชากร - รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน - วัฒนธรรมและกลุ่มชาติพันธุ์ - ปัญหาประชากรในท้องถิ่น	3	0	กิจกรรม กิจกรรม 1.บรรยาย 2.ให้นิสิตร่วม อภิปรายเกี่ยวกับ ประชากรและการตั้ง ถิ่นฐานของท้องถิ่น ของตนเอง สื่อที่ใช้ power point	อ.นิชาภัทร

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
4	เศรษฐกิจท้องถิ่น - โครงสร้างทางเศรษฐกิจ - กิจกรรมทางเศรษฐกิจหลัก - ทรัพยากรที่ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ - ปัญหาและโอกาสทางเศรษฐกิจ - บทบาทของนโยบายและมาตรการทางเศรษฐกิจ	3	0	กิจกรรม 1.บรรยาย 2.ให้มีส่วนร่วม อภิปรายเกี่ยวกับ เศรษฐกิจท้องถิ่นของ ตนเอง สื่อที่ใช้ power point	
5	สังคมท้องถิ่น - โครงสร้างทางสังคม - สถาบันทางสังคม - วิถีชีวิตและประเพณี - เครือข่ายทางสังคมและการมีส่วนร่วมของชุมชน - ปัญหาและประเด็นทางสังคม	3	0	กิจกรรม 1.บรรยาย 2.ให้มีส่วนร่วม อภิปรายเกี่ยวกับ สังคมท้องถิ่นของ ตนเอง สื่อที่ใช้ power point	อ.ณิชาภัทร
6	ความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตความเป็นอยู่ ของคนที่ท้องถิ่นกับสภาพแวดล้อม - ผลกระทบจากลักษณะทางกายภาพต่อวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น - ผลกระทบของกิจกรรมมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อม - การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน - แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในท้องถิ่น	3	0	กิจกรรม 1.บรรยาย 2.ให้มีส่วนร่วม อภิปรายเกี่ยวกับ ผลกระทบที่เกิดขึ้น และแนวทางการจัดการ ของท้องถิ่นตนเอง สื่อที่ใช้ power point	
7-8	ประเด็นปัญหาในท้องถิ่น - การระบุและวิเคราะห์ปัญหาสำคัญ - บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการแก้ปัญหา - แนวทางแก้ไขและอนาคตของท้องถิ่น	4	2	กิจกรรม 1.บรรยาย 2.แบ่งผู้เรียนเป็น กลุ่ม และรายบุคคล ค้นหาและวิเคราะห์ ปัญหาในท้องถิ่น	

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
				พร้อมทั้งเสนอแนะ แนวทางในการแก้ไข โดยใช้ชุมชนใน ท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย เป็นฐานและนำเสนอ งานในชั้นเรียน สื่อที่ใช้ power point	
9	สอบกลางภาค				
10-11	การวางแผนและการจัดการท้องถิ่น - หลักการและแนวทางในการจัดการ ท้องถิ่น - กฎหมาย ระเบียบและนโยบายที่ เกี่ยวข้องเกี่ยวกับท้องถิ่น - ความร่วมมือในการจัดการท้องถิ่น	6	0	กิจกรรม 1.บรรยาย 2.ให้ นิสิต ร่ว ม อภิปรายเกี่ยวกับการ วางแผนและการจัดการ ท้องถิ่น สื่อที่ใช้ Power point	อ.นิชาภัทร
12-15	กระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ภูมิศาสตร์ท้องถิ่น	6	6	กิจกรรม 1.ให้นิสิตแบ่งกลุ่ม/ รายบุคคล เลือก ประเด็นที่เกี่ยวข้อง กับท้องถิ่นตนเอง และจัดทำรายงาน โดยนำแนวคิดและ เครื่องมือทาง ภูมิศาสตร์มาปรับ ใช้ได้อย่างเหมาะสม สื่อที่ใช้ Power point	อ.นิชาภัทร

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
16	รายงานการศึกษาภูมิศาสตร์ท้องถิ่น	1	2	ให้นักศึกษารายงานผล การศึกษาเป็นราย กลุ่ม/บุคคลตามที่ ได้รับมอบหมาย และ ส่งรูปเล่มรายงานซึ่ง เป็นนวัตกรรมทาง สังคมของผู้เรียน	อ.ณิชาภัทร
17	สอบปลายภาค				
18					
รวม		35	10		

2. แผนพัฒนาประสิทธิภาพรายวิชา (ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☒ 1. จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา
- ☐ 2. จัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ องค์กร หรือหน่วยงาน
- ☒ 3. จัดการเรียนรู้เชิงรุก
- ☐ 4. รายวิชาส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน
- ☒ 5. รายวิชาก่อให้เกิดนวัตกรรมของผู้เรียน โดยมีหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากหน่วยงาน
- ☐ 6. จัดการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ (online) ร่วมกับ ในที่ตั้ง (on-site)
- ☒ 7. มีการพัฒนาสื่อการสอนแบบออนไลน์โดยผ่าน TSU MOOC
- ☒ 8. เปิดเผยคะแนนเก็บก่อนการสอบปลายภาค
- ☒ 9. ส่งระดับขึ้นตามเวลาที่กำหนด โดยไม่มีข้อผิดพลาด
- ☒ 10. มีการทวนสอบรายวิชาในระบบของคณะฯ
- ☐ 11. อื่น ๆ ระบุ

3. แผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ	ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน/ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
1	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ประเมินพฤติกรรมผู้เรียนในชั้นเรียน และจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน	1-8 และ 10-16	ร้อยละ 5
2	ด้านความรู้	ประเมินจากการสอบ และเล่มรายงานที่เป็นนวัตกรรมทางสังคมของผู้เรียน	9 และ 17-18	ร้อยละ 50
3	ด้านทักษะทางปัญญา	จากผลงานการศึกษาภาคสนามในพื้นที่จังหวัดสงขลา การนำเสนองาน	1 4 6 11-13 และ 14-16	ร้อยละ 20
4	ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	งานที่ได้มอบหมายทั้งในชั้นเรียน และภาคสนาม	1-8 และ 10-16	ร้อยละ 5
5	ทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	จากงานที่ได้รับมอบหมาย การจัดทำรายงาน และ การนำเสนองาน	11-16	ร้อยละ 20
รวม				100 %

วิธีการตัดเกรด ☒ อิงเกณฑ์ (FIX-Rate)

☐ อิงกลุ่ม (T-Score)

การกำหนดช่วงคะแนนของเกรด

เกรด	A	B+	B	C+	C	D+	D	E/F
ช่วงคะแนน	≥80	≥75	≥70	≥65	≥60	≥55	≥50	≥0

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำรา เอกสารหลัก และข้อมูลสำคัญ

กรมศิลปากร (2564). มองท้องถิ่นไทย ผ่านรัฐสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์
กรมศิลปากร

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2554) ชุมชน ท้องถิ่น น่ายุ่อย่างพอเพียง ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงอย่างยั่งยืน.

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542.

สืบค้นจาก <http://khonyok.go.th/UserFiles/File/a03.pdf>

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552). สืบค้นจาก

<https://docs.google.com/file/d/0B0QqZeoMeRdmb1hJNU1vMTRHZFU/edit>

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 6

พ.ศ.2552). สืบค้นจาก <http://www.fio.co.th/south/law/2/21.pdf>

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 4 พ.ศ. 2552). สืบค้น

จาก http://satunpao.go.th/sub_admin/electronic/book/electronic-433567141.pdf

พันธ์ทิพย์ จงโกรย (2556). ภูมิศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน.มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ภาควิชาภูมิศาสตร์. กรุงเทพฯ.

พีรตร แก้วลาย และ ทิพย์สุดา จันทร์แจ่มหล้า. (2556). เมืองสร้างสรรค์: แนวทางการพัฒนาเมืองจาก

สินทรัพย์สร้างสรรค์ท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

สมชาย เดชะพรหมพันธุ์ (2560). ภูมิศาสตร์ประเทศไทย : มุมมองเชิงภูมิศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.

สวาท เสนาณรงค์ (2512). ภูมิศาสตร์ประเทศไทย. โครงการตำรา สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

สมาคมสังคมแห่งประเทศไทย: กรุงเทพฯ

ศีกานต์ อัสสระชัยยช (2559). การพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น: ประสบการณ์จากนานาชาติและทางเลือก

เพื่อพัฒนาท้องถิ่น.

อภัยกต์ อำนวยกาญจนสิน. (2559). Local Economy: รากแก้วเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมไทย. สืบค้น

จาก [http://www.oie.go.th/sites/default/files/ attachments/article/localeconomy](http://www.oie.go.th/sites/default/files/attachments/article/localeconomy).

Helmsing, A. H. J. (2001). Local economic development: New generations of actors,

policies, and instruments. Retrieved from http://hdrnet.org/197/1/capetown_

[paper5.pdf](http://hdrnet.org/197/1/capetown_paper5.pdf)

2. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

บทความวิจัยจากวารสารทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์ท้องถิ่น

ข้อมูลจากเว็บไซต์ของหน่วยงานต่าง ๆ

